

Izzivi knjižničarja na izposoji

Vlasta Zabukovec

UL, FF

Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo

Norway's Vennesla library

UTSC Library, Toronto

UCLA Library, LA

Marsh's Library, Dublin

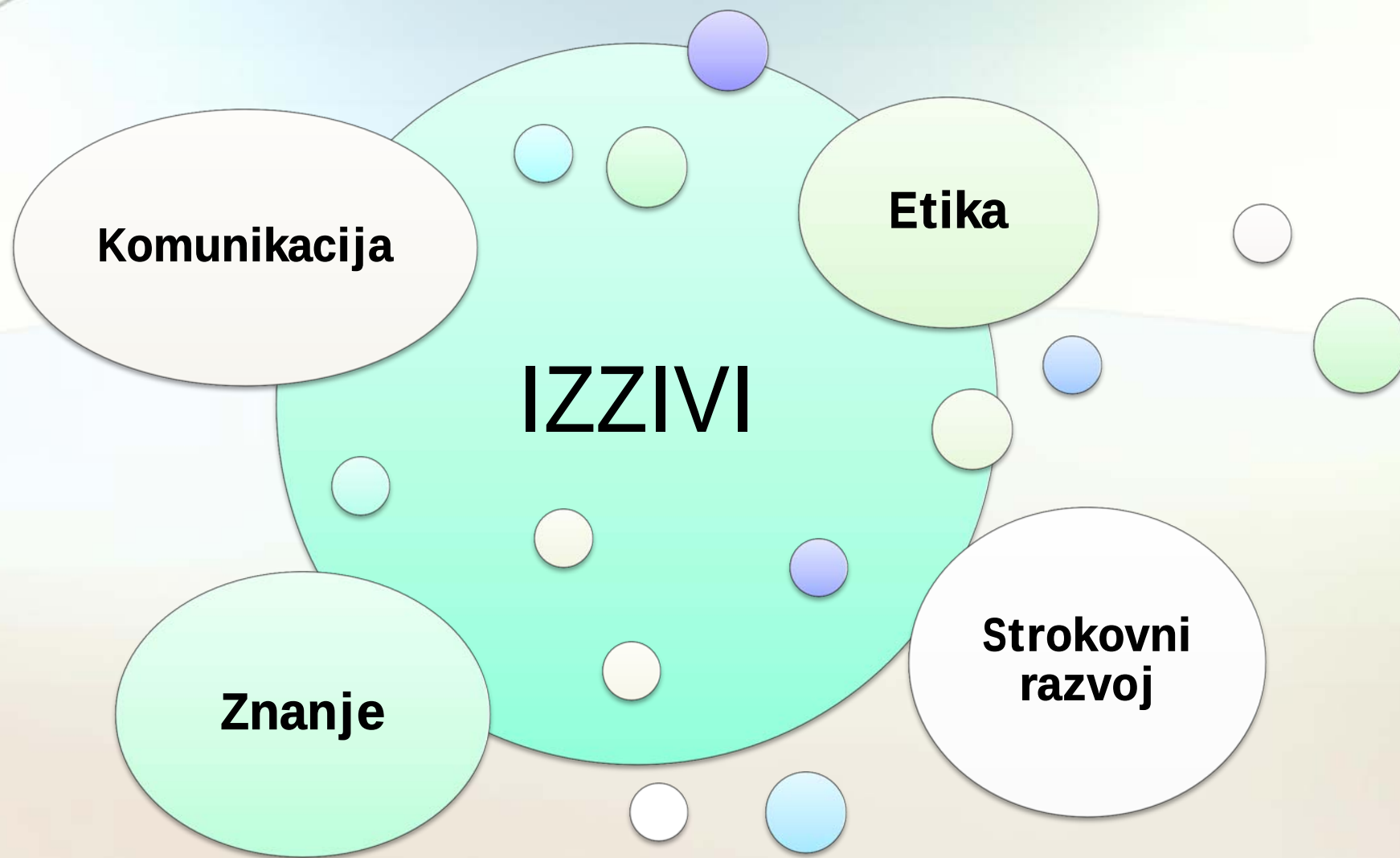
Columbia University Library, NY

Knjižnica

- *Središče znanja*
- *Mesto za srečevanje*
- *Knjižničarji*
- *Informacijsko središče*
- *Knjigomat*
- *Uporabniki*
- *COBISS*
- ...

Znanje je javna dobrina in ga lahko uporablja več ljudi.

Vrednost znanja je težko izmeriti, saj ne moremo zanesljivo izračunati razmerja med stroški pridobivanja znanja in koristmi, ki jih z znanjem pridobimo.

Znanje je dobrina, ki se nenehno ustvarja.

Znanje lahko zastara, celo v trenutku lahko izgubi vso vrednost.

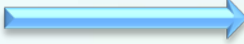
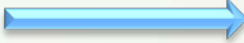
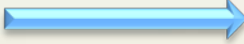
Znanje je neodvisno od prostora in je lahko na več mestih hkrati.

Ustvarjanje znanja je lahko zelo drago, razmnoževanje pa zelo poceni.

Pretvorba znanja

Pretvorba informacij v znanje

- Preobilje informacij – v smislu zahtevnosti in vrst informacij. *Vizualizacija podatkov, podatkovna analiza in podatkovno rudarjenje.*
- Globalizacija znanja. *Več/medkulturnost in večjezičnost.*
- Spremenjen profil uporabnikov – višji nivo informacijske pismenosti. *“Digital natives”, Google, socialni mediji.*
- Intelaktualna lastnina. *Digitalne generacije imajo spremenjen odnos do intelektualne lastnine.*

**Izzivi -
tudi etični**

Tiskano gradivo

- Plagiatorstvo.
- Prevelika uporaba sekundarnih virov.
- Princip bližine informacij.

Digitalno gradivo

- Hitrost komunikacije *onemogoča refleksijo* (neetične) uporabe virov.
- Digitalne informacije so bolj *ranljive*, podvržene (neetičnim) spremembam.
- *Konflikt* med integriteto, zaupnostjo, dostopnostjo informacij in (neetično) izmenjavo informacij.
- *Nezadostna orodja* za avtorizacijo informacij vodijo v (neetično) uporabo tehnologije.

Neetična ravnanja

Schultz-Jones, 2013

Standardi za učenca 21. stoletja v akciji

AASL, 2009

IP oseba razume
etične, zakonske in
socioekonomske
vidike informacij in
informacijskih
tehnologij.

Kazalci

- Prepozna in razpravlja o *zasebnosti in varnosti* pri tiskanem kote-gradivu.
- Prepozna in razpravlja o *prostem in plačljivem dostopu* do informacij.
- Prepozna in razpravlja o *cenzuri oz. svobodnem izražanju*.
- Pokaže na razumevanje *intelektualne lastnine, avtorskih pravic* in ustrezno uporablja gradivo.

Standardi za učenca 21. stoletja v akciji

AASL, 2009

IP oseba sledi
zakonom,
smernicam, politiki
glede dostopa in
uporabe informacij.

Kazalci

- Sodeluje v *elektronski komunikaciji*, ob upoštevanju sprejetega *bontona*.
- Uporablja *gesla in ostale oblike identifikacije* za dostop do informacijskih virov.
- Sledi pravilom inštitucije glede *dostopa do informacijskih virov*.
- Ohranja *integriteto* informacijskih virov, opreme, sistema in pripomočkov.
- *Tekst, podatke, slike in zvoke* legalno pridobiva, shranjuje in diseminira.
- Razume problem *plagiatorstva*.
- Razume smernice za *raziskave*, ki *vkjučujejo osebe*.

Standardi za učenca 21. stoletja v akciji

AASL, 2009

IP oseba pri predstavitvi rezultatov svojega dela ustrezno navaja uporabljene informacijske vire.

Kazalci

- Uporabi ustrezen način dokumentiranja in dosledno citira/navaja vire.
- Zaproši za dovoljenje za objavo, če je to potrebno.

**Celovita,
točna →
kvalitetna
informacija**

**Socialna
odgovornost**

**Družbene
posledice**


```
graph LR; VU((VU)) --> DP(Digitalna pismenost); VU --> UU(Učenje učenja);
```

VU

**Digitalna
pismenost**

**Učenje
učenja**

- Učiti se, da bi *vedeli*.
- Učiti se, da bi *znali delati*.
- Učiti se, da bi *znali živeti v skupnosti*.
- Učiti se, da bi bolje *razvijali svojo osebnost*.

Jacques Delors

Hvala za vašo pozornost!